

Sociální služby – obecné determinanty

Mirka Wildmannová

Spotřeba služeb sociální péče

- **Výsledek změny zdravotního stavu pacienta - klienta**
- **Jednosměrnost ve směru zdravotní stav – implikace spotřeby sociálních služeb**

Ekonomická charakteristika sociálních služeb

- **Ekonomický vzácný statek s nenulovou cenou produkce**
- **Lze klasifikovat podle ekonomického kritéria při spotřebě**
- **Smíšený veřejný statek**
- **Může dojít k tzv. efektu přetížení**
- **Někdy lze zařadit ke statkům soukromým – poskytování služby „na míru“ – klient hradí z vlastních zdrojů**

Obecné rozdělení statků dle institucionálního kritéria

- **Čisté tržní statky**
- **Nečisté tržní statky**
- **Netržní statky**

Rozdělení výdajů na sociální služby

- **Výdaje soukromé**
- **Výdaje veřejné**

Výdaje soukromé

- ***předpoklad:*** pravidelné racionální rozhodování člověka na základě racionální úvahy – základ alokace na individuálních preferencích

Výdaje veřejné

- **Součástí koncepce státu blahobytu**
- **Realizovány na základě principů a postupů veřejné ekonomie**
- **Diferencovány dle konkrétního systému financování odvětví**

Mikroekonomické vlastnosti sociálních služeb

- **Komplement spotřeby zdravotní péče**
- **Chyba: sociální služby se stanou substitutem zdravotní péče**
- **Pozitivní externalita: u služeb sociální prevence**

Specifikum sociálních služeb

- **Integrálně se dotýká osobnosti poptávajícího (nelze kompenzovat újmu vzniklou nekvalitní nebo neadekvátní aplikací sociálních služeb)**
- **Nejsou statkem, který by člověk volil – na spotřebu je často odkázán**
- **Okruh poptávajících je užší, míra závislosti na službě vyšší**

Specifikum sociálních služeb

- **Informační asymetrie (poskytovatel má informační převahu nad klientem)**
- **„cream-skimming“ – preference zdravějších a bonitnějších klientů**
- **Ignorace trhu – neatraktivnost a mediální nevděčnost některých typů služeb**

Sociální služby v tržním selhání

- **Nemusí být splněna podmínka suverenity spotřebitele**
- **Existence informační asymetrie**
- **Existence externalit, zejm. u sociální prevence**
- **Poptávka po soc. službách může být indukována nabídkou**

Potřeba sociálních služeb

- **Služby jsou řízeny a taženy potřebou svých klientů**
- **Lidé, kteří služby potřebují, ale nepoptávají je – absence zlepšení jejich životního standardu a zdravotního stavu**

Trendy ovlivňující potřebu a poptávku po sociálních službách

- Demografický vývoj
- Situace ve zdravotnictví

Poskytovatelé sociálních služeb

- Soukromí ziskoví poskytovatelé
- Veřejní „hierarchičtí“ poskytovatelé
- Třetí (občanský neziskový sektor):
naplňuje cíle tzv. sociální ekonomiky

Trojúhelník udržitelného rozvoje sociálních služeb v pojetí EU

- Dostupnost
- Zlepšení kvality
- Finanční udržitelnost

Kriteria pro sociální služby (Zelená kniha)

- **Universální služba**
- **Kontinuita**
- **Kvalita služby**
- **Cenová dostupnost**
- **Ochrana uživatele a spotřebitele**

Charakteristiky soc.služeb pro země EU

- **Fungují na principu solidarity**
- **Reakce na různé potřeby, garance základních lidských práv**
- **Neziskový charakter**
- **Participace dobrovolníků, komunity a občanské společnosti**
- **Ukotveno v místní tradici**
- **Asymetrický vztah mezi poskytovatelem a příjemcem**

Zelená kniha – současné trendy v oblasti sociálních služeb

- **Zavádění metod, hodnocení kvality, participace uživatelů**
- **Decentralizace sociálních služeb na místní nebo regionální úroveň**
- **Stát = regulátor služeb, rozhodčí ve regulované konkurenci, efektivní organizace sociálních služeb**
- **Využití forem PPP !?**